

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Podmínky v závěti s přihlédnutím k určení způsobu pohřbu

„Nový“ občanský zákoník umožňuje, na rozdíl od předchozí právní úpravy, aby zůstavitel k závěti připojil nějakou formu podmínky coby tzv. vedlejší doložky. Stávající úprava tak klade větší důraz na autonomii vůle zůstavitele, a to dokonce tak, že zhojuje neplatná ujednání o podmínkách v závětech pořízených do 31. 12. 2013 (§ 3070 o. z.). Z praxe je pak možné zmínit závěry rozsudku Krajského soudu v Praze sp. zn. 24 Co 188/2025, ze dne 25. 9. 2025, který se zabývá výkladem několika podmínek obsažených v závěti pořízené za účinnosti „starého“ občanského zákoníku.

Z odůvodnění předmětného rozhodnutí jsou pak klíčové následující pasáže.

Z obsahu listiny vyplývá, že zůstavitel ve své závěti stanovil „podmínky“ dědického práva žalobkyně. Před dalším skutkovým a právním rozbohem věci je přitom nutné posoudit, zda tyto „podmínky“ jsou platným ustanovením závěti vzhledem k době jejího vzniku. Soud prvního stupně v této části správně postupoval podle ustanovení § 3070 o. z., jak bylo shora citováno v kontextu ustanovení § 478 obč. zák. a ustanovení § 1551 odst. 1 o. z.

Na základě citovaných právních ustanovení by bylo třeba dovodit, že závěť zůstavitele pořízená v roce 2004 podle tehdejší právní úpravy (§ 478 o. z.) nemohla účinně obsahovat jakékoli podmínky, neboť takové podmínky připojené k závěti neměly právní následky. Podle současné právní úpravy však zůstavitel může uvést v závěti podmínku, doložení času nebo příkaz (§ 1551 odst. 1 o. z.). Stanovení podmínek v závěti by tak mohlo vyhovovat současné právní úpravě a mohlo by být platným ustanovením ve smyslu § 3070 o. z.

Za této situace se tak soud prvního stupně zcela správně zabýval tím, zda závěť neobsahuje nějaké podmínky či příkaz, ve vztahu k nimž by již na základě dosud zjištěného skutkového stavu bylo možné vyloučit dědické právo žalobkyně.

Ze slovního rozboru textu listiny závěti lze dovodit, že obsahuje několik samostatných „podmínek“. První (souhrnnou) „podmínkou“ je vyjádření ve větě označené číslicí 1), v níž zůstavitel souhrnně uvádí své přání o tom, jak má být pohřben, jak má být zacházeno s jeho tělem po smrti a jaký by chtěl pohřeb. Další odděleně vyjádřenou „podmínkou“ je to, že se žalobkyně má o zůstavitele v případě nemoci starat do jeho smrti. Dále vyjádřená „podmínka“ stanoví, komu po smrti zůstavitele mají připadnout zbraně zůstavitele. Poslední „podmínkou“ jsou pokyny k tomu, že tři psi zůstavitele nemají skončit v útulku, ale má být do konce jejich života o ně postaráno tak, aby v útulku neskončili.

Odvolací soud se nejprve zabýval u jednotlivých „podmínek“ z hlediska právního tím, jaký dovětek vlastně zůstavitel ve své závěti, poměřeno současnou právní úpravou, stanovil. Tímto právním posouzením pak u jednotlivých podmínek poměřil, zda skutková zjištění svědčí o tom, že splnění či nesplnění těchto „podmínek“ brání dědickému právu žalobkyně.

Jde-li o jednotlivé „podmínky“, není zcela jednoznačně určitelné, zda svou povahou zůstavitel dle současné právní úpravy stanovuje skutečně podmínku (§ 1561 a násl. o. z.) nebo příkaz (§ 1569 a násl. o. z.). Odvolací soud proto vyložil tato ustanovení závěti dle jejich smyslu s případným

přihlednutím k výsledkům dokazování.

Jde-li o „podmínku“ zajištění takové péče o psa zůstavitele (žijícího ke dni smrti zůstavitele), aby neskončil v útulku, odvolací soud dovodil, že zde jde skutečně o stanovení podmínky. Dědičce není nařizováno, co má či nemá přímo konat, neboť dědičné právo je zjevně žalobkyni zůstavěno s (rozvazovací) podmínkou, že pes nebude umístěn do útulku. Na základě dosavadních zjištění však doposud nenastala situace, že by byl pes zůstavitele umístěn do útulku, proto nenastala situace, která by na základě dané podmínky bránila dědičnému právu žalobkyně. Z hlediska stanovené podmínky přitom není významné, jaká osoba se o psa zůstavitele skutečně stará a z jakého důvodu.

Jde-li o „podmínku“ nakládání se zbraněmi, je ustanovení zůstavitele poněkud nejasné v tom, zda má jít o příkaz (jehož nesplnění by působilo jako rozvazovací podmínka pro dědičné právo žalobkyně), jak má žalobkyně se zbraněmi nakládat poté, co je nabytím dědictví získá do vlastnictví, nebo zda jde přímo o stanovení odkazu pro [jméno FO]. Vzhledem k tomu, že však ještě řízení o pozůstalosti nebylo skončeno a žalobkyni lze za dědičku považovat až v souvislosti s rozhodnutím soudu o dědictví, nelze zatím daný příkaz ani odkaz splnit, proto nelze uvažovat o tom, že by zde aktuálně vzhledem k tomuto ustanovení byla překážka dědičného práva žalobkyně.

Jde-li o „podmínku“ péče žalobkyně o zůstavitele do jeho smrti, vzhledem k tomu, že zůstavitel spojil podmínku s jednáním žalobkyně před smrtí zůstavitele, nelze toto ustanovení vyložit jako příkaz, neboť nesměruje k nějakému závazání dědice ke konkrétní povinnosti po smrti zůstavitele. Svým charakterem tak jde o podmínku, jejíž nesplnění ke dni smrti zůstavitele by znamenalo, že se žalobkyně nestane dědičkou na základě dané závěti. Tato podmínka však splněna byla.

Zbývá tedy posoudit „podmínku“ týkající se nakládání s tělem zůstavitele po jeho smrti. Jak již odvolací soud uvedl, považuje zůstavitelem popsaná přání, která jsou souhrnně uvedena v jedné větě, za jedinou souhrnnou podmínku, která se týká právě této záležitosti, tedy toho, jakým způsobem má být ve vztahu k jeho osobě a jeho tělu po jeho smrti postupováno.

Z ustanovení zůstavitele v jeho závěti nevyplývá, že by to měla být právě žalobkyně, která se o tyto záležitosti postará, tedy konkrétní zajištění těchto věcí neuložil zůstavitel přímo žalobkyni, tedy jde svou podstatou rovněž spíše o podmínku, jejíž nesplnění by však představovalo překážku dědičného práva žalobkyně (tedy nepřímo zůstavitel činil žalobkyni za splnění dané podmínky odpovědnou).

Je třeba přihlednout k tomu, že z vyjádření samotného zůstavitele v závěti („jsem totiž hluboce věřící“), jakož i ze svědeckých výpovědí a s tím souladné výpovědi žalobkyně vyplývá, že podstatou této podmínky zůstavitele bylo to, že nakládání s jeho tělem a způsob jeho pohřbení má vycházet z pravidel jeho víry, přitom verbálně směrem k žalobkyni i k jiným osobám především zdůrazňoval, že chce mít pohřeb v kostele a chce být pohřben do (rodinného) hrobu. V tomto smyslu byla daná podmínka splněna, neboť zůstavitel nebyl pitván, pohřeb proběhl v místě jeho bydliště v kostele a byl pohřben do (rodinného) hrobu.

Také odvolací soud se zabýval tím, zda a jak byla daná podmínka způsobu nakládání s tělem zůstavitele po jeho smrti a způsobem pohřbení definována pojmem vyjádřeným v závěti slovy „Můj pohřeb bych chtěl u rodinného domu č. [hodnota]“. (Odvolací soud má spíše za to, že v textu závěti jsou slova „z rodinného domu“, avšak to nemá zásadní vliv na skutkové a právní posouzení věci.)

Je zřejmé, že daný pojem se týká zřejmě způsobu pohřbívání praktikovaného spíše v minulosti, kdy zemřelý ve svém domě zůstával až do svého pohřbení, proto byl pohřeb vypravován z daného místa a

mohl mít různé podoby (např. obřad přímo v domě, průvod do kostela, průvod na hřbitov, obřad na hřbitově...). Tento způsob pohřbu však v současnosti není běžně a obvykle praktikovanou situací, a to ani v případě církevních pohřbů. Požadoval-li zůstavitel vypravení takového pohřbu, bylo by třeba, aby to s ohledem na tyto souvislosti upřesnil a osobě, jejíž dědické právo je spojeno se splněním dané podmínky, blíže za svého života ozřejmil, zvláště, byla-li žalobkyně osobou, která se nikdy dříve takového způsobu pohřbívání nezúčastnila a zůstavitelem použitý pojem pro vymezení podmínky jí proto bez dalšího nemusí být plně srozumitelný.

Proto i při posuzování splnění této podmínky ve smyslu vůle zůstavitele jsou zásadní výsledky dokazování. Z nich však nevyplývá, že by zůstavitel žalobkyni dal pokyny, které by blíže definovaly jím zvolený způsob vedení pohřbu. Z výslechu žalobkyně je spíše zřejmé, že se při způsobu pohřbu odkazoval opakovaně na pohřeb v kostele, což potvrzuje i svědkyně [Anonymizováno] a nevyklučuje to ani svědectví ostatních svědků, zejména svědka [Anonymizováno]. Mluvil-li zůstavitel podle svědků [jméno FO] a [jméno FO] o tom, že chce mít pohřeb jako jeho bratr (ten byl veden smutečním průvodem na hřbitov), pak je třeba přihlídnout k tomu, že i tento pohřeb byl veden církevně v situaci, kdy v dané obci není kostel, a šlo tak o trochu jinou situaci než v dané obci.

Při respektu k vůli zůstavitele tak má odvolací soud za to, že jde-li o posuzování podmínky zůstavitele vyjádřené v závěti, která se týká nakládání s jeho tělem a způsobu vedení jeho pohřbu v souladu s principy jeho víry, pak vzhledem k výsledkům dokazování za situace, že se pohřeb konal v místě bydliště zůstavitele (v obci, kde žil), že byl veden církevní obřad v kostele a že byl následně průvodem na hřbitově uložen do rodinné hrobky, byla i daná podmínka závěti dle pokynů zůstavitele k ní následně sdělovaných splněna.

Na základě výše uvedeného proto odvolací soud uzavírá, že žalobkyně je závětí zůstavitele obmyšlenou dědičkou, její dědické právo není vyloučeno ani s přihlídnutím k vedlejší doložce v závěti, proto ke dni rozhodnutí odvolacího soudu je možné její dědické právo určit. Soud prvního stupně rozhodl o dědickém právu žalobkyně ve smyslu ustanovení § 476 o. z. zcela správně a jeho správné rozhodnutí odvolací soud postupem podle § 212 o. s. ř. také v této části potvrdil.

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

[ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Aviatica, U Trezorky 921/2
158 00 Praha 5

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)